The Provincial Library
jan. 17

ROYAL OPTICAL — PORTAGE 307 AVENUE

Heimskringla.

Royal Optical Co.
Elzta Opticians í Winnipeg. Við höfum reynst vinum þínum vel, — gefðu okkur tækifæri til að reynast þér vel. Stofnsett 1905.
W. R. Fowler, Opt.

XXXI. ÁR — WINNIPEG, MANITOBA, FIMTUDAGINN 2. NOVEMBER 1916 — NR. 6

60 ára afmœli B. L. BALDWINSONAR.

Á fimtudagskveldið hinn 26. október var samkoma haldin í húsi hr. Árna Eggertssonar á Victor St. hér í borg til heiðurs Mr. B. L. Baldwinssyni, aðstoðarfylkisritara, sem var fæddur þenna dag úti á Íslandi fyrir 60 árum.

Hjá Árna Eggertssyni eru húsakynni stór og vel búin; en svo komu þar gestir margir, að allir salir voru fullir, og voru þar saman komnir menn af öllum pólitiskum skoðunum og öllum trúbragðaflokkum Íslendinga hér; og var ekki annað að sjá, en að allir gætu komið sér saman og heilsað og mætt hver öðrum, sem kunningjum sómir. Þarna var tækifæri að sýna manninum sóma, sem allir Íslendingar verða að játa, að hafi verið einhver ötulasti, einbeittasti og heilladrýgsti maður fyrir Íslendinga í þessu hinu nýja föðurlandi þeirra Canada.

Vér vitum ekki gjörla, hve margir voru þarna samankomnir, en ætlum að það hafi verið nær 100 manns, karla og kvenna, og fór samkoman prýðilega fram. Þegar flestalt fólkið var komið, undir kl. 9 um kveldið, byrjaði samkoman og söfnuðust menn saman í framsal hússins niðri.

Mr. Árni Eggertsson stýrði samkomunni; sátu menn í hvirfing með veggjum og voru tvær og þrjár stólaraðir sumstaðar. — Mr. Eggertsson lýsti tilgangi samkomunnar, að heiðra gestinn Mr. B. L. Baldwinsson og starfa hans hér. Mr. Bildfell flutti all-langa ræðu og mæltist vel, og í ræðulok var borinn fram skrautgripur forkunnar vandaður, sem Mr. Bildfell, í nafni gestanna, bað Mr. Baldwinson að þiggja, sem vott þess, að þeir kynnu að meta atorku hans og störf í þarfir almennings, og sóma þann, sem Íslendingar allir hefðu hlotið af framkomu hans hér í landi. Gripurinn var raflampi stór úr bronzi með 4 ljósum og lýsti hvert þeirra sem 60 kerti eða allur lampinn sem 240 kerti.

Á milli ræðuhaldanna fóru fram söngvar íslenzkir og söng Mr. Gísli Jónsson stundum einn, en stundum sungu flestir gestirnir með. Kvæði voru einnig flutt Baldvini og flutti hið fyrra Mr. Þorsteinn Þ. Þorsteinsson skáld og afhenti svo heiðursgestinum kvæðið skrautritað eftir sjálfan sig. Annað kvæði flutti honum og Mr. Magnús Markússon. Og eru bæði kvæðin hér í blaðinu.

Auk Mr. Bildfells töluðu þar: Sr. Friðrik J. Bergmann, sr. Björn B. Jónsson, sr. Rúnólfur Marteinsson, Mr. Árni Eggertsson, Hr. Páll Reykdal, Mr. B. L. Baldwinson (flutti ræðu, að þakka gestum vinahótin og gjöfina og skýra starf sitt; ræðan er prentuð hér í blaðinu); Sig. Júl. Jóhannesson, ritstj. Lögb. og Thomas Johnson, ráðgjafi opinb. verka. Ritstj. Heimskringlu sagði að eins fáein orð. — Allar þóttu oss ræðurnar vandaðar mjög og efnisríkar og munum vér sjaldan eftir slíkum ræðum á samkomum þeim, sem vér höfum verið á.

Og öll var samkoman hin ánægjulegasta, og er enginn efi á, að slíkar samkomur draga saman hugi Íslendinga.

Að loknum ræðunum fóru veitingar fram og voru hinar beztu. Síðan fóru menn að skemta sér í smáhópum. Var klukkan eitthvað um 12 á miðnætti, þegar ræðunum var lokið.

Vér leggjum ekki út í að geta um efni ræðu hverrar, þó að sumar þeirra hefðu gjarnan átt að takast niður með hraðritun. En vér tökum hér í blaðið ágrip af ræðu Mr. Baldwinsonar. Því vér vitum, að kunningjar hans og allir kaupendur Heimskringlu, meðan hann var ritstjóri, vilja fúslega heyra það. Og nú er kanske meira mark tekið á öllu, sem Baldwinson segir, en nokkuru sinni áður.

LUNDÚNABORG MÁ VARA SIG!

Zeppelin gamli ætlar að fara að leggja Lundúnaborg í rústir með því að senda 50— sumir segja 80 — nafna sína fljúgandi til að steypa yfir þessa stórborg heimsins eldi og brennisteini. Þetta á að verða í einum flota, og hefir hvert Zeppelinskip verið bygt í þessu augnamiði. — Það er mjög ótrúlegt, að þeir geti komið þessu til leiðar, en færi svo, þá yrði fyrst heitt á vígvöllunum næstu mánuðina á eftir.

Stríðs-fréttir

Stríðið gengur sinn vanagang. — Þjóðirnar takast á heljartökum og eru sviftingar stórar. En flestar eru þær nokkuð langt í burtu frá oss, og hefir nú verið einna tíðræddast um viðureign Rússa og Rúmena, bæði í Dobrudja, sunnan við Dónár ósa, og Mackensens bezta foringja Þjóðverja og harðasta viðureignar. Hann hefir nú vaðið áfram um ósalandið þarna; tók hann Constanza og Medjidja og borgina við brúarsporðinn yfir Dóná, Tchernavoda. En áður en hann næði borginni sprengdu Rúmenar brúna upp, svo að hann komst ekki á henni yfir ána. Er samt vafasamt, hvort Mackensen hefði hætt á það, að fara þar yfir, því að brúin er talin 14 mílna löng og liggur yfir fen og forræði að norðanverðu og hefði því verið voðaspil, að leggja út á hana með her manns til beggja handa og fallbyssugarða alla vega til að skjóta hermennina niður af brúnni. Og nú sitja þá Rúmenar og Rússar brúarlausir austan við ána, en Mackensen sækir á að sunnan með vígtrylda Tyrki og Búlgara, og Þjóðverja. — Rúmenar hafa haldið enn lengra norður eftir ósalandinu, um 30 mílur norður af Tchernavoda að vestan á austurbökkum Dónár, til borgar þeirrar, sem Hirsova heitir, en milli 50 og 60 mílur norður af Constanza við Svartahafið til borgar þeirrar, sem Casopkeui heitir. — Þarna hafa þeir einar 20 herdeildir (divisions) til að standa á móti Mackensen, og er það nokkur flokkur, þegar 20 þúsundir eru í herdeild hverri, eða 400,000 alls. (Division er eina orðið, sem hefði átt að þýðast með orðinu herdeild). — Síðan þeir komu þarna norður, hefir linast sóknin hjá Mackensen. Þarna hefir Mackensen verið að sækja fram, — ekki til að brjótast yfir Dóná til að vaða á eftir yfir alla Rúmeníu, heldur til þess að varna Rússum að taka þessar stöðvar, því að þaðan stendur Tyrkjum og Búlgörum mestur óttinn. Hefði hann hreinsað alt land þarna og getað trygt þessar stöðvar, þá var tíminn til að fara yfir ána og líklega á fleiri stöðum í einu.

En það er nú orðið ljóst, að Rúmenar hafa verið illa viðbúnir á öllum stöðum. Þeir höfðu hermenn reyndar, kanske fram undir milíón, og voru taldir ágætir hermenn. En þeir hafa ekki kunnað til herskapar þess, sem nú gildir. Í viðureigninni við Austurríkismenn höfðu þeir byssur allar verri, svo að Austurríkismenn skutu þá niður hrönnum saman, en fallbyssur Rúmena drógu ekki til þeirra. Þeir höfðu ekki gaddavírsepotta til að girða framan við skotgrafir sínar. Herforingjar þeirra voru óvanir og ókunnugir áhlaupum þeim og skothríðum, sem nú eru tíðar á öllum vígvöllunum. Þetta þektu þeir ekki og þurftu alt að læra, og var því ekki við öðru að búast, en að þeir fengju skelli svona í byrjun, og þá harða, og er furða, að ekki skuli hafa verr farið. En hugrakkir eru þeir og hraustlega berjast þeir að sögn og hirða ekki um, þó að þeir þurfi að snýta rauðu. Og albúið, að þeir eigi eftir að vinna sinn skerf að niðurlagi Þjóðverja.

Norðantil við Rúmeníu hefir Rúmenum gengið betur. Þeir urðu reyndar að hörfa upp í fjöllin undan Þýzkum og láta laust mestalt land, sem þeir höfðu tekið í Transsylvaníu. En þegar upp í fjöllin kom og skörðin, tóku þeir duglega á móti, enda fengu þeir þar hjálp frá Rússum, sem komu um Dorna Watra skörðin úr Búkóvínu. Þar réðust Þýzkir á Rússa við Kirlibaba um daginn, en Rússar tóku svo á móti, að þeir eyðilögðu 20 battalions af Þjóðverjum og Austurríkismönnum. Þetta var 21. október og fréttist ó glögt í fyrstu. Er sagt að varla hafi maður staðið uppi af öllum her Þjóðverja og Austurríkismanna, er þarna sótti fram.

En nú seinni dagana hafa Rússar hrundið aftur Þjóðverjum úr öllum fjöllunum og skörðunum frá Dorna Watra við Búkóvína og suður undir krókinn, þar sem fjallgarðurinn hinn mikli beygist vestur, og jafnvel fyrir krókinn alt þangað til kemur suðvestur af Kronstadt eða Brasso. Þar brutust Þjóðverjar í gegn fyrir nærri hálfum mánuði síðan, þó að Rúmenar gætu stöðvað þá 6 mílur fyrir sunnan landamærin við Rucasu. — En nú segja fregnir, að Þjóðverjar séu komnir þar dálítið lengra, til Kimpalung, þar sem járnbrautin frá Bucharest endar. En ekki hafa þeir tekið bæjinn, þegar þetta er skrifað (á laugardag). Á öðrum stöðum vitum vér ekki til, að Þjóðverjar hafi komist inn fyrir landamæri þeirra, og vestast, suður við Dóná hjá Orsova, hafa Rúmenar aldrei látið neitt undan. Enda er þar aðalhliðið inn í Rúmeníu.

— Rússar berjast einlægt af kappi þó að grunur væri farinn að koma upp, að þeir væru að verða fátækir af skotfærum. En nú heyrast fregnir um, að þeir muni bráðlega byrja nýja kviðu, og hana ósvikna, á Póllandi.

— Á Frakklandi gengur það hægt en æfinlega slysalaust fyrir Bandamenn. Og nýlega gjörðu Frakkar Þjóðverjum þann grikk við Verdun, að þeir risu upp úr gröfum sínum og réðust á Þjóðverja. Þjóðverjar voru þar miklu fleiri en Frakkar, 3 eða 4 um einn Frakka, og uggðu ekki að sér. Frakkar hlupu alt í einu fram á hálfrar fimtu mílu svæði austur af Verdun og norðaustur aðallega frá Douaumont að norðan og til kastalans Vaugh þar suður af, og svo bæði norðvestan við Douaumont og sunnan við Vaugh. Þarna voru Þjóðverjar að berjast og hamast í eina 3 mánuði, þegar þeir tóku svæði þetta, og létut á annað hundrað þúsund manna. En nú komu Frakkar með hraða miklum og tóku allar grafir Þjóðverja og hröktu þá um 2 mílur allstaðar; nema þeir tóku ekki sjálft Vaugh vígið, en fóru fram með því bæði að sunnan og norðan, svo að það var umkringt á þrjá vegu. — Þarna tóku Frakkar 5,000 fanga og vel það og mjög mikið af hergögnum; en af mönnum Frakka voru ekki 5,000 fallnir og særðir, og fjöldinn af þeim höfðu að eins smáskeinur. Ekki er þess getið, hvað fallið hafi af Þýzkum, en töluvert mun það hafa verið. — Fjögur áhlaup gjörðu Þjóðverjar til þess að ná stöðvum þessum aftur; en Frakkar hrundu þeim léttilega af sér.

Á föstudagsnóttina færðu Frakkar sig ennþá nær virkinu Vaugh, sem að framan er getið og tóku 100 fanga, og segja allir, að virki þetta hljóti að falla í hendur þeirra mjög bráðlega. Öll þessi hin fyrri áhlaup Frakka tóku þó ekki nema 3 kl.-tíma. En þegar Þjóðverjar hröktu þá þaðan, tók það á þriðja mánuð.

— Við Somme hafa Bretar ögn sigið áfram, en kyrt og rólegt má þar nú heita við það sem áður var.

Árás á Dofrasund.

Þjóðverjar gjörðu árás mikla á Dofrasund hétt fyrir helgina, og ætluðu nú að sópa það með langskipum sínum (destroyers). En Bretar voru vakandi, mættu þeim og skutu í kaf tvo þeirra og hrukku Þjóðverjar undan. Þjóðverjar gátu þó sökt einu flutningsskipi brezku er var tómt og brutu einn 'destroyer' fyrir Bretum, svo að hann varð að hleypa á sand upp. Annan 'destroyer' Breta vantaði og vissu þeir ógjörla hvað um hann varð fyrst eftir slaginn.

Skýrsla um fangna.

Núna kom skýrsla um fanga þjóðverska, sem Bretar hafa tekið, og brezka fanga, sem Þjóðverjar hafa tekið.

Bretar hafa tekið af Þýzkum:

Herforingja	729
Hermenn	36,165
Sjóforingja	150
Sjóhermenn	1,976
Alls	39,020

Þýzkir hafa tekið af Bretum:

Herforingja	923
Hermenn	28,770
Sjóforingja	47
Sjóhermenn	361
Alls	30,101

Allur þorri ensku fanganna var tekinn snemma í stríðinu. Vér bóumst við, að margir hafi ætlað tölu hertekinna Breta miklu hærri. En þetta er hún nú.

Tókst ekki — því miður.

Flugmaður nærri búinn að drepa Vilhjálm keisara.

Frá París kemur sú fregn hinn 28. október, að flugmaður einn hafi hleypt sprengikúlu niður á lest eina sem Vilhjálmur keisari var á, og braut lestina en bana ði vélastjóranum. En því miður hitti hann ekki nógu aftarlega.

Stríðið stendur í tvö ár enn.

Margir eru þeirrar trúar, að stríðið standi yfir í 2 ár ennþá, og segjast hafa það eftir merkum herforingjum Breta, Frakka og Rússa, og jafnvel eftir Joffre sjálfum, sem er aðalforinginn á vestur-vígvöllunum.

— Eitt í brögðum Joffre's er það, að lengja víggarðalínuna Þjóðverja eins og mögulegt er, og þess vegna eru þeir á Frakklandi farnir að höggva hlið og geilar á garðinn. Þá lengist línan við hverja þessa geil, og af því að Þjóðverjar eru farnir að verða mannfáir, þá kemur þeim það illa.

Ástæðan fyrir hinni löngu setu í Salonichi.

Margir hafa verið að furða sig á því, hvað herinn mikli væri að gjöra þarna í Salonichi, að sitja þar aðgjörðalaus allan þenna tíma. — Menn hafa kent Grikkjum um það, og má vera, að þeir hafi átt nokkurn þátt í því, og ótrúlegir hafa þeir verið og enginn hefir treyst þeim, hvorki konungi eða Grikkjum sjálfum.

En nú kemur önnur ástæða í ljós og sýnir hún meðal annars, hvað oft menn dæma í blindni um hluti þá, sem þeir ekki þekkja eða mál, sem þeir bera ekki skynbragð á.

Salonichie er sjóborg, og hvenær sem þessi hinn mikli her fer þaðan á stað, hlýtur hann að þurfa feiknin öll af skotfærum, fallbyssum, matvælum og herbúnaði af öllu tagi. Þetta verður að senda honum á járnbrautunum frá Salonichi. Því hann getur hvergi fengið það annarsstaðar að, og alt verður það að flytjast sjóveg til Salonichi. En nú var Salonichi tiltölulega lítil borg til þess að gjöra, og engin tök á, að afferma þar mikinn flutning. Þess vegna hafa Bandamenn nú í marga mánuði verið að smíða þar bryggjur og geymsluhús fyrir vörur og fengið hina beztu bryggjusmiði og vélamenn frá Bretlandi og Frakklandi og hafa þeir stöðugt haft þúsundir verkamanna til að vinna að þessu, svo að það verður nú einhver hinn fullkomnasti affermingarstaður í heimi, með öllum þeim útbúnaði, sem beztur er til þeirra starfa. — Áður en þetta var fullkomið orðið, var sjáanlegt óráð og vitlítið fyrirtæki að fara á stað þaðan: því að mikils mun við þurfa, og verra að snúa aftur, þegar farið er. En eftir öllu útliti nú, verður lítil hætta á því.

SEINUSTU STRÍÐSFRÉTTIR.

Þjóðverjar sökkva flutningsskipinu Marina við Írlandsstrandir með 104 mönnum á, og þar af voru 50 borgarar Bandaríkjanna; en 34 af mönnunum, er á skipinu voru, er sagt að hafi verið bjargað. — (Þjóðverjar gjöra Wilson forseta Bandaríkjanna þar ljótan grikk svona rétt fyrir kosningarnar. Hann má setjast niður og skrifa þeim gott bréf núna!).

— Níu norskum kaupförum söktu Þjóðverjar á einum degi.

— Sagt er, að Þjóðverja-vinir í Rúmeníu hafi nýlega verið nærri búnir að bana drotningu Rúmena. Hún er dóttir hertogans af Edinburg.

— Bremen og Deutschland, kafbátarnir þýzku, á botni sjávar, eða bundin við bryggjur Breta.

Frá borginni Genf á Svissalandi koma fregnir um skip þessi hinn 30. okt. og eru hafðar eftir þýzku blaði, National Zeitung, og eru þessar:

Bæði skipin Bremen og Deutschland eru annaðhvort sokkin eða tekin af Bretum. Bremen komst aldrei til Bandaríkjanna, og kom aldrei heim aftur til Þýzkalands. En þegar skipið Deutschland lagði út í annað sinn, þá kallaðist það Wesar, og var það í septembermánuði. En enginn hefir orðið var við það ennþá. Neðansjávarbáturinn U-53 var sendur til Ameríku til þess að leita að skipunum, ef hægt væri að komast eftir, hvað af þeim hefði orðið. U-53 var kafbáturinn, sem sökti kaupförunum 5 við strendur Bandaríkjanna nýlega. En hann er horfinn líka, og mun það satt vera, sem sagt var fyrir skömmu, að ein af varðsnekkjum Breta við Canada strendur hefði farið að leita að víking þessum og fundið hann og sökt honum með öllu, sem á honum var.

Þvert ofan í fregn þessa segja blöðin í morgun (1. nóv.), að eitthvert kafskip með nafninu 'Deutschland' hafi komið til New London í Bandaríkjunum 1. nóv., og var kapteinn Koenig á því. Líkur eru til, að það sé sama skipið og kom áður fyrri. En það hafi verið annað skip með nafninu 'Deutschland, sem fregnin frá Svissaralandi talar um.

Farinn áleiðis til Englands.

SERGEANT AUGUST G. ODDLEIFSSON.

Hann er í 4th Platoon A Co. 196th Battalion "University of Manitoba". Er fæddur 17. ágúst 1893, sonur Sigurðar Oddleifssonar og fyrri konu hans, Margr. Gísladóttur frá Húnstöðum í Húnaþingi. Kom frá Íslandi 25. júlí 1902, þá 9 ára gamall. Byrjaði sama ár hér á barnaskóla og fór í gegnum hann á 6 vetrum; þaðan á Collegiate og var þar í 3 vetur; þaðan á University of Manitoba og skrifaðist út þaðan með 3. árs prófi vorið 1916 í "Engineering", átti eftir að vera þar 2 vetur til fullnaðarnáms í þeirri grein. — Hinn 2. febrúar 1916 innritaðist hann í University Battalion og hefir fyrsta númer (No. 916001) í þeirri herdeild. Fór héðan með herdeildinni til Englands þann 27. okt. 1916.

Frítt

Verzlunarskóla-nám

FYRIR AÐ ÚTVEGA NÝJA KAUPENDUR AÐ

Heimskringlu

Heimskringla hefir keypt SCHOLARSHIPS á einum hinum bezta verzlunarskóla borgarinnar, og gefur þau sem prísa fyrir það að eins, að útvega blaðinu nýja kaupendur.

SKILMÁLAR ERU ÞESSIR:

Prísarnir eru þrír (3), nefnilega:

1. prís—4. mánaða kensla, virði	$50.00
2. prís—2. mánaða kensla, virði	28.00
3. prís—1 mánaðar kensla, virði	14.00

(Einnig má nota kveldskólann ef þægilegra er).

Sá, sem útvegar flesta kaupendur, fær fyrsta prís, og svo annan og þriðja þeir, sem næstir eru.

Peningar verða að fylgja hverri áskrift, og vera sendir oss affallalaust (t. d. í P.O. eða Express Money Order).

Þetta tilboð stendur til 23 desember, og geta þeir, sem prísana vinna, byrjað nám sitt, hvenær sem er eftir þann tíma

Upplýsingar fást á skrifstofunni um, hvað marga kaupendur — fæst — þarf að fá til þessað vinna prísana. Sé því marki ekki náð, þá verða borgaðar vanalegar prósentur í peningum í stað 'Scholarships' þeim, sem þátt taka.

Allar frekari upplýsingar fúslega gefnar á skrifstofunni — skrifið eða finnið oss sem fyrst. Fáið vini og kunningja yðar til þess, að gjörast áskrifendur Heimskringlu og vinnið þannig fyrir BUSINESS COURSE.

THE VIKING PRESS, LTD.

pr. S. D. B. Stephenson, Mgr.

P.O. Box 3171. — 729 Sherbrooke St., Winnipeg